

Ämnesprov, läsår 2016/2017

Religionskunskap

Delprov A

Årskurs

9

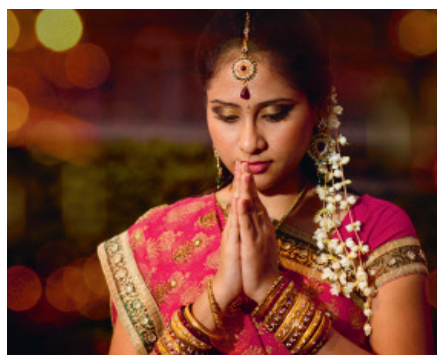
Elevens namn och klass/grupp

1

I de allra flesta fall syns det inte så tydligt på människor vad de tror på, men vissa visar på olika sätt att de bekänner sig till en viss religion. Nedan ser du ett antal personer som kan kopplas till olika religioner.

Ringa in de två personer som visar att de har en tydlig koppling till judendom.

2

a) Skriv rätt världsreligion (kristendom, islam, judendom, hinduism eller buddhism) i de bruna rutorna i den vänstra spalten.

Skriv endast **en** världsreligion i varje ruta.

Första deluppgiften är redan löst.

b) Para ihop meningarna med förklaringarna på nästa sida. Skriv siffran på förklaringen i de gröna rutorna i den högra spalten.

Skriv endast **en** siffra i varje ruta, använd inte samma siffra mer än en gång.

Första deluppgiften är redan löst.

Världsreligion (Skriv en världsreligion)	Religiös handling/ konkret religiöst uttryck	Förklaring (Skriv en siffra)
a) Inom... <i>hinduism</i>	... ber man till Ganesha...	3
b) Inom...	... vallfärdar man till Mecka...	
c) Inom...	... konfirmeras man...	
d) Inom...	... firar man id al-fitr...	
e) Inom...	... badar man i den heliga floden Ganges en gång i livet...	
f) Inom...	... firar man chanukka...	
g) Inom...	... följer man den åttafaldiga vägen...	

Välj bland nedanstående förklaringar när du löser uppgift b. Fyra förklaringar kommer att bli över.

1.
... för att fastan upphör.
2.
... för att bekräfta sin tro.
- ~~3.
... för att få hjälp med skolarbetet.~~
4.
... för att få förlåtelse för sina synder.
5.
... för att uppmärksamma Muhammeds födelsedag.
6.
... för att minnas Jesu död och återuppståndelse.
7.
... för att rena själen.
8.
... för att slippa lidandet och nå upplysning.
9.
... för att besöka den heliga byggnaden Kaba.
10.
... för att uppmärksamma återuppbyggnaden av det heliga templet i Jerusalem.
11.
... för att det var då den helige anden kom till lärjungarna.

Klass 9B har en chattgrupp där de mest skriver om sådant som rör skolan. Hugo arbetar med en text om islam och hittar helt olika uppgifter om bönen. Han ställer en fråga på internet och får snabbt svar:

Hugo

Shoo, har kört fast. I religionskunskapsboken står det att muslimer ska be 5 gånger om dan, men Mehdi säger att hans mamma som är muslim ber 3 gånger per dag. Nå som vet??!!

för 23 minuter sedan • Gilla • Svara

Bella

Om Mehdis mamma säger så, så är det väl så. Hon borde ju veta! Det står nog fel i boken! Skriv 3 gånger!

för 20 minuter sedan • Gilla • Svara

Nike

Hittade information på en internetsida för shiamuslimer i Sverige om att man kan slå ihop vissa böner så att det totalt blir tre istället för fem. Kan det va nåt?!

för 17 minuter sedan • Gilla • Svara

Sanna

Jag kollade SVT Play och hittade en dokumentär om muslimer och där bad dom fem gånger om dan. De flesta i alla fall, men vissa bad inte alls. Verkar som man får bestämma själv. Eller??!!

för 9 minuter sedan • Gilla • Svara

3

Hugo ska nu börja skriva sin text om bönen inom islam.

Välj **tre** av källorna nedan.

Resonera källkritiskt och motivera vilka fördelar och nackdelar de **tre** olika källorna har när det gäller **trovärdigheten**.

Resonemanget ska innehålla **två** fördelar och **två** nackdelar med varje källa.

- Källa 1: Religionskunskapsboken från 2017
- Källa 2: Mehdis mamma
- Källa 3: Internetsida för shiamuslimer i Sverige
- Källa 4: Dokumentär på SVT Play från 2017

Källa nummer: _____

Källa nummer: _____

Källa nummer: _____

4

Vilka påståenden passar bäst in på de religioner/livsåskådningar som Josef, Sara, Adam, Selma, Matilda och Isa bekänner sig till?

Markera med ett kryss i de rutor som stämmer bäst överens med påståendet.

Du ska sätta ut **12** kryss. **Två av påståendena passar in på två religioner/livsåskådningar.**

	Josef - kristendom	Sara - islam	Adam - judendom	Selma - hinduism	Matilda - buddhism	Isa - sekulär* humanism
a) Allah akbar är ett vanligt uttryck i min religion/livsåskådning i samband med bönen.						
b) Jag tror att Brahma är guden som skapade världen.						
c) Jag tror inte att det finns någon gud som kan påverka mitt liv.						
d) Min religion/livsåskådning kan kallas både monoteistisk och polyteistisk.						
e) För mig är FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna viktigare än religiösa texter.						
f) Min gud kan uppenbara sig som den heliga anden.						
g) Jag säger oftast Herren för att undvika att uttala Guds namn.						
h) Jag tror enbart på förnuftet och människans fria vilja.						
i) Den heliga texten är Guds egna ord och bör därför inte översättas från arabiska.						
j) Gud/gudar har tagit mänsklig form i min religion/livsåskådning.						

*sekulär: inte religiös.

I maj 2013 lämnade Edward Snowden sitt hem i USA och åkte till Hongkong. Han hade tagit med sig 200 000 hemligstämplade dokument från sin arbetsplats NSA (USA:s säkerhetsmyndighet). Dokumenten visade att USA hade spionerat på både privatpersoner, kända personer och politiker över hela världen. Han lämnade dokumenten till en journalist för att alla skulle få veta vad USA hade gjort.

Snowden har inte haft några ekonomiska fördelar av avslöjandet. Han lever nu i landsflykt i Ryssland och riskerar ett mycket strängt straff om han återvänder till USA, kanske dödsstraff. En del ser honom som landsförrädare medan andra ser honom som en sanningssägare och hjälte.

5

Argumentera för att det kan vara både **ansvarsfullt** och **oansvarigt** av Snowden att lämna ut den topphemliga informationen.

Förtydliga dina argument med exempel, förklaringar eller konsekvenser.

Om du vill kan du använda dig av nedanstående meningar i ditt resonemang:

- Det Snowden gjorde var **ansvarsfullt** för att...
- Det Snowden gjorde var **oansvarigt** för att...

TÄNK PÅ

- Det räcker med att ange **ett** argument för att Snowdens handling är ansvarsfull och **ett** argument för att den är oansvarig.
- Problematisera t.ex. genom att visa på svårigheter i att ta ställning i frågan.

6

Inom kristendomen finns det olika inriktningar, bland annat den katolska och den protestantiska. Läs påståendena nedan.

Markera med **ett** kryss i den ruta som stämmer bäst överens med påståendet. Fler än ett kryss per rad gör svaret ogiltigt.

Påstående	Stämmer både med den protestantiska och den katolska inriktningen	Stämmer endast med den katolska inriktningen	Stämmer endast med den protestantiska inriktningen	Stämmer inte med någon av de båda inriktningarna
a) Martin Luther är en viktig person.				
b) Påven är den högste religiöse ledaren.				
c) Det finns sju sakrament.				
d) Jesus är Messias.				
e) En skiljevägg med ikoner finns i kyrkorna.				
f) Ur denna inriktning har den andra vuxit fram.				
g) Abraham är en viktig person.				
h) Den svenska kyrkan tillhör denna inriktning.				
i) Präster ska leva i celibat.				
j) Treenigheten är viktig.				
k) Uttryckte på 1500-talet kritik mot att kyrkan hade större fokus på handlingar än på tro.				

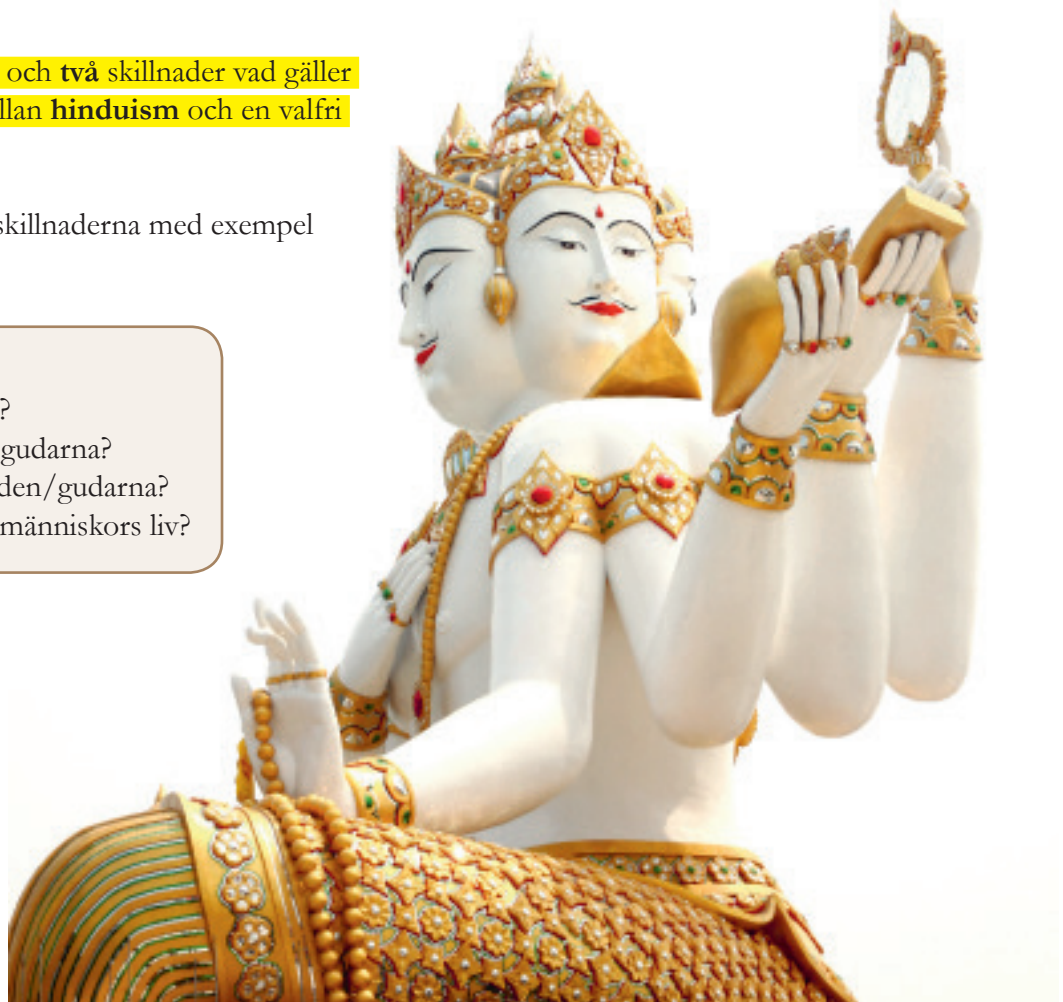
7

Resonera om två likheter och två skillnader vad gäller synen på gud/gudar mellan hinduism och en valfri religion.

Förtydliga likheterna och skillnaderna med exempel och förklaringar.

Ta hjälp av följande delfrågor:

- Finns det en gud/flera gudar?
- Vilka egenskaper har guden/gudarna?
- Hur kontaktar människor guden/gudarna?
- Hur märks guden/gudarna i människors liv?

8

Läs igenom matrisen och studera vilka påståenden Diana, Kim, John, Mikael och Nadja svarat ja på (markerat med kryss).

På nästa sida ska du avgöra vilka världsreligioner/livsåskådningar som bäst passar in på de olika personerna genom att studera hur kryssen placerats nedan.

Välj mellan följande religioner/livsåskådningar: *kristendom, islam, judendom, hinduism, buddhism och sekulär humanism (inte religiös humanism)*.

	Diana	Kim	John	Mikael	Nadja
Har din religion/livsåskådning uppstått i Asien?	X		X	X	X
Är de allra flesta anhängare av din religion/livsåskådning koncentrerade till ett land?					X
Har din religion/livsåskådning funnits i mer än 2200 år?			X		X
Är din religion/livsåskådning emot religiösa förklaringar av verkligheten?		X			
Spreds och växte din religion/livsåskådning snabbt i Sydamerika genom mission?				X	
Grundar man sig mer på vetenskap än på tro inom din religion/livsåskådning?		X			
Finns det en ledare för en inriktning inom din religion/livsåskådning som är från Tibet?			X		
Tog grundaren av din religion/livsåskådning emot Koranen av Gud?	X				
Finns det någon känd gestalt som förknippas med grundandet av din religion/livsåskådning?	X		X	X	
Vet man att grundaren av din religion/livsåskådning först tillhörde en annan världsreligion?			X	X	

Vilka olika världsreligioner/livsåskådningar passar bäst in på Diana, Kim, John, Mikael och Nadja?

Markera med **ett** kryss i en av rutorna nedanför varje persons namn.

Fler än ett kryss per rad gör svaret ogiltigt. En av religionerna blir över.

Religion/livsåskådning	Diana	Kim	John	Mikael	Nadja
kristendom					
islam					
judendom					
hinduism					
buddhism					
sekulär humanism					

Läs igenom texten nedan innan du gör uppgifterna på nästa sida.

Rosa Parks var en afroamerikansk* kvinna som tröttnade på att bli diskriminerad**. På 1950-talet levde hon i södra USA och tog varje dag bussen till och från sitt arbete. De vita som åkte på bussen hade enligt lag förtur till sittplatserna.

En dag var bussen fullsatt och en vit man bad Rosa Parks att resa sig och lämna sittplatsen till honom. Hon vägrade att flytta på sig, vilket medförde att polisen kom och grep henne. Gripandet resulterade i omfattande protester. Drygt ett år senare beslutade USA:s högsta domstol att det var fel att behandla människor olika på bussarna.

* afroamerikan: det ord som många svarta invånare i Nordamerika numera föredrar (i stället för "svart").

** diskriminerad: behandlad sämre exempelvis beroende på hudfärg.

9

Argumentera med hjälp av **två etiska modeller** om Rosa Parks gjorde **rätt** och/eller **fel** när hon vägrade att resa på sig under bussresan.

Förtydliga varje argument med **två** exempel, förklaringar eller konsekvenser.

Pliktetik - kan även kallas regeletik.

Konsekvensetik - kan även kallas effekt- eller resultatetik.

Sinnelagsetik - kan även kallas avsiktsetik.

TÄNK PÅ

- Du behöver inte ha med fakta om religioner i ditt svar.
- Problematisera genom att visa hur en och samma etiska modell kan användas för att argumentera **både** för att Rosa Parks gjorde rätt **och** för att hon gjorde fel med sin handling.

Om du vill kan du använda dig av nedanstående meningar i ditt resonemang:

- Om det är rätt eller fel att bryta mot lagen som Rosa Parks gjorde kan man diskutera. En pliktetiker skulle antagligen säga att...
- En konsekvensetiker menar troligen att...
- Jag tror att en sinnelagsetiker förmodligen skulle...

10

Inom världsreligionerna finns det många viktiga namn. Två av dem är Mose och Muhammed.

Läs påståendena a – j. Vad stämmer enligt traditionen in på Mose och vad stämmer in på Muhammed? Markera med **ett** kryss i den ruta som stämmer bäst överens med påståendet. Fler än ett kryss per rad gör svaret ogiltigt.

Enligt traditionen...	Stämmer med Mose (ur ett judiskt perspektiv)	Stämmer med Muhammed (ur ett muslimskt perspektiv)	Stämmer både med Mose (ur ett judiskt perspektiv) och Muhammed (ur ett muslimskt perspektiv)	Stämmer inte med någon av dem
a) ...var han en profet.				
b) ...föddes han i Mecka.				
c) ...nådde han Nirvana.				
d) ...befriade han sitt folk från slaveri.				
e) ...utvandrade han till Medina.				
f) ...fick han i uppdrag att sprida Guds ord.				
g) ...tog han på sig alla människors synder.				
h) ...mottog han av Gud de tio budorden.				
i) ...var han Guds son.				
j) ...levde han på 600-talet e.Kr.				

I Twilight-filmerna är frågor om döden ett viktigt inslag.

™ & © 2010 Lions Gate Entertainment Inc. All rights reserved.

Hur tycker du att döden beskrivs i filmer och i böcker?

Det är olika! Tänk hur det är i en actionfilm jämfört med exempelvis i sagor.

Det har du rätt i. Men varken i filmer eller i sagor är det som i verkligheten.

Jo, i vissa fall tycker jag att det är som i verkliga livet.

TÄNK PÅ

- En jämförelse ska innehålla både likheter och skillnader.
- Problematisera genom att visa att det inom en och samma medieform kan finnas olika skildringar.
- Du måste **inte** ha med fakta om religioner i ditt svar.

11

Resonera om hur döden beskrivs i två olika medier och jämför med hur det är i **verkligheten**.

Välj att skriva om **två** av följande medier: romaner, barnböcker, film, TV-serier, data-/TV-spel eller musik. Ge **tre** exempel fördelade på de två medier du valt och fördjupa dem med beskrivningar eller förklaringar.

Om du vill kan du använda dig av nedanstående meningar i ditt resonemang:

- Jag tycker att beskrivningar av döden i ..... stämmer överens med verkligheten för att...
- Jag tycker att beskrivningar av döden i ..... **inte** stämmer överens med verkligheten för att...

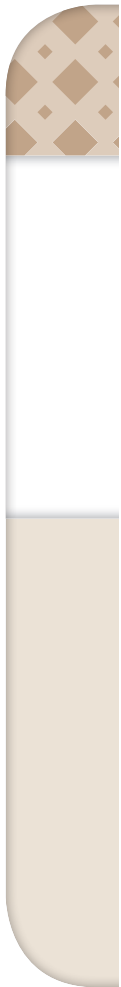

Bildförteckning

Sida 3	ö.v.	lightpoet. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	ö.m.	wong sze fei. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	ö.h.	Mikhail Kokhanchikov. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	m.v.	Snorre Jøllanger. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	m.m.	User_49841. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	m.h.	vachiraphan phangphan. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	n.v.	Jose Angel Astor. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	n.m.	wong sze fei. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 3	n.h.	User_49841. Untitled. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 6		CC0 Public Domain. Bildbyrå: Pixabay.
Sida 6		CC0 Public Domain. Bildbyrå: Pixabay.
Sida 6		CC0 Public Domain. Bildbyrå: Pixabay.
Sida 6		CC0 Public Domain. Bildbyrå: Pixabay.
Sida 10		CC0 Public Domain. Bildbyrå: Pixabay.
Sida 12		openclipart.org
Sida 14		User_57720. Bildbyrå: Mostphotos.
Sida 18	ö.v.	”Rosaparks” by Unknown. Licensed under Public Domain via Wikimedia Commons.
Sida 18	n.	”Rosa Parks Bus”. Licensed under CC BY-SA 3.0 via Wikimedia Commons.
Sida 22		™ & © 2010 Lions Gate Entertainment Inc. All rights reserved.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Institutionen för didaktik och pedagogisk profession